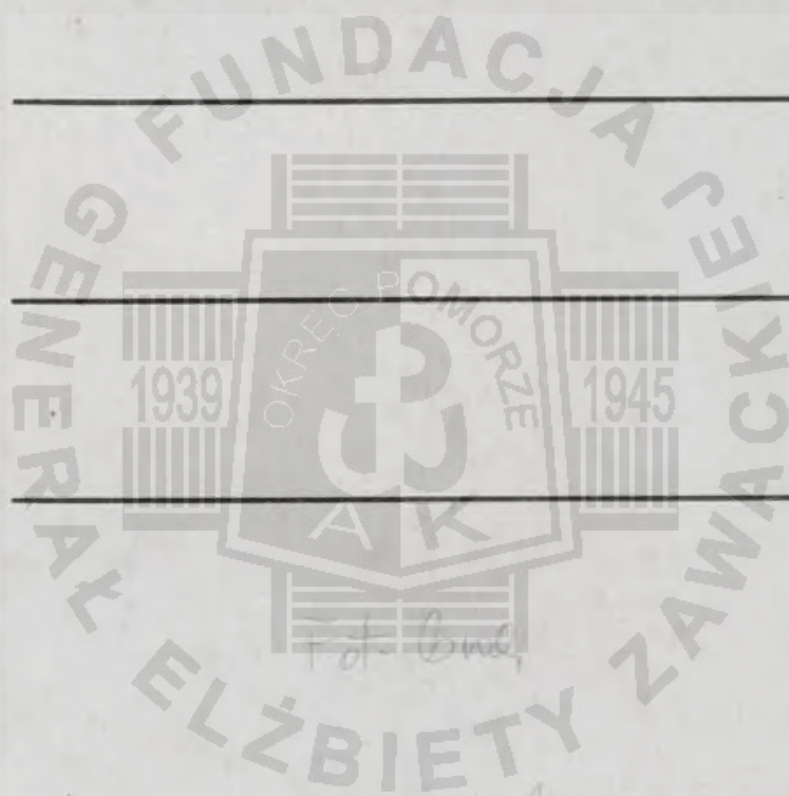

MEMORIAŁ
Generał Marii Wittek

TECZKA

Zebrał teściu Marta Kwiatkowska 1999
Oprac. teściu Barbara Rogalska 2013.

M. Błażejewska
64-100 Leżno Wlkp

26.05. 2009

AK
Poznań
K.G.

BLAZEJEWSKA Janina

ps. „Ludka”

729/vs

SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI

729/WSK

BLAŻEJEWSKA Janina

ps. "Ludka"

1./1. Relacja

1/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora

1/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące delatora

II. Materiały uzupełniające relację

III/1. Materiały dotyczące rodziny relatora

III/2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945)

III/4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r.

III/5. Inne

IV. Korespondencja

.....

.....

.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne :

VI. Fotografie

I | 1. Relacja

- Relacja w formie pamiętnika Błażejowskiej ps. „dudka” nr. 28. VI. 1916 r. w Osiecku, pow. denno - Uk.
- Format podwójne A-4, papier w kieszce, kłp. - oryginał k. 2, s. 3., z odwołaniem do innych osób i miejsc.
- Biogram pamiętnika Błażejowskiej ps. „dudka”, „Nina” opracowany przez Marię Matuszko-Kamińską, przystąpił do Fundacji przez H. Nowicką w r. 1998. A-4, kopia maszynopisu na papierze firmowym, k. 2, s. 2.

Relacja W.S.K.

Janina Białecka, pseudonim „Ludka” nr. 28.VI.1916 r. w Osiecznie powiat Leszno Wlkp. z ojca Walentego i Stanisławy z domu Ługier.

Ojciec mój Walenty, był powstańcem Wlkp roku 1918, mieszkał w Osiecznie i Krzywiniu. Mieszkał w Lesnie Wlkp przy ulicy Zielonej 28/1 od 1920 r. mój nr telefonu 520-99-14.

Do roku 1939 uczęszczałam do szkoły średniej, honorując Liceum Pedagogiczne w Lesnie.

Od roku 1934 należałam do organizacji „Związek Kobiety do Obrony Kraju”. W 1936 zdobyłam stopień instruktorski w tej organizacji.

W roku 1939 w lipcu i sierpniu prowadziłam oboz szkolensowy w Godogajach pod Wilnem.

W kampanii wojennej „Związek Kobiety do Obrony Kraju” zostało przemianowane na „Korpus Kobiety Wychowawcze W.S.K. w Wielkopolsce” i zastawione jako jedyna - wyjątkowo na wojni.

Podlegałyśmy bezpośrednio Komendzie Głównej pod przewodnictwem p. generała Marii Wittke.

W czasie kampanii wojennej współpracowałam z kol. Haliną Kulczak - Sarniecką z Pawicami i koleżanką szkolną Leńką Kowandą Dopiralską ze Środy Wlkp.

Meldunki o transportach wojsk niemieckich, o uzbrojeniu i o użytkowaniu obiektów wojsk niemieckich przekazywałam do kol. Kulczak - Sarnieckiej, skąd po skompletowaniu meldunków odwoziłam do Poznania do kol. Gajewskiej Wandy, gdzie mieściła się skrytka kontaktowa.

Dnia 2.V.1943 zostałam aresztowana przez leszczyńskie Gestapo - i po kilkudniowym pobycie w areszcie śledczym w Lesnie, zostałam przewieziona do „Domu Żołnierza” w Poznaniu, siedziby Gestapo

Instytucje trwały 5 tygodni, nie mówiąc o braku i maltretowaniu
po czym przenieśliśmy mnie do tortu VII, szef 10.XI 1943 przenieśliśmy
naszą grupę w SK do więzienia w Lipsku Moltkestraße 47.

W więzieniu pracowałam dla firmy Vulkan od stycznia 44 / do 25.IV 1945
szyjąc i lepiąc maski przeciwgazowe i ubrania gumowe.

Oswobodzona zostałam przez Armie Amerykańską w obojrze maja 45 /

W lipcu 1945, wróciłam do Polski do domu.

Po powrocie do domu byłam bez pracy do roku 1946

W roku 1947 otrzymałam pracę w Tomarowie, w Polskim Radzie
jako pracownik administracyjny.

Do pracy konspiracyjnej byłam przygotowana na kursach
instruktorskich "Inpposobienie" Wojskowego Kraju. I swoją działalność
konspiracyjną rozpocząłam już we wrześniu, jako nauczyciel, uczyć w tajnym
nauczaniu.

Pracę w "Chryzostome Wydziałowej WSK w Wielkopolsce" rozpoczą-
łam w październiku 1939, po skontaktowaniu się z kol. Heleną
Kulerek-Sarnecką, która była komendantką na powiat rawicki
i leszczyński.

Komórka nasza liczyła 5 osób - Helena Jabłowska, z Leszna,
Maria Lipowska, Helena Kulerek z Rawicza, Biarejewska Janina z Leszna
Kestawie Kowandy ze Srodzwałk. Każda z nas działała na swoim
odcinku wyznaczonym, nie mówiąc o pracy innych koleżanek.

Mnie przydzielono do penetrowania kwater wojsk
stacjonujących na terenie miasta, obserwacji magazynów wojskowych,
transportów z wojskiem i sprzętem przejeżdżających przez Leszno-
Ostrow na wschód. Oras powracające transporty z chemiami i kolejkami
ze wschodu. Ponadto musiałyśmy orkasz sponędzanie spisów urzędni-
ków, meimiechich - sędziów, którzy wydawali wyroki na Polakach.

Imię współudziela z kol. hestawą Kowandą - Dopierałską w ob. dysmy
szkie lotnicze polowego w elżbietkach koło środy Wilkop.

W roku 1949 rozpocząłem studia stacjonarne przy Wyższej
Szkołe Ekonomicznej w Poznaniu, gdzie otrzymałem dyplom ukończenia
szkoły Wyższej.

Jako nauczyciel ekonomii użyłem w Szkole Ekonomicznej
w środzie do momentu przejścia na emeryturę w 1977r.

Do dnia dzisiejszego pracuję społecznie w Towarzystwie Turystów b. Węzlinców
Politycznych, hitlerowskich uwięzi i obozów koncentracyjnych, oraz
w Turystach Kombatanów Rzeczypospolitej Polskiej i byłych Węzlinców
Politycznych.

Wzmianka o mojej pracy w WSK jest w książce p.t. By nie odeszły
w mrok zapomnienia.

Białyńska Jamina ps „Ludka”
zam. 64-100 Leszno Wilkop
ul. Lillona 28

15. XII 1997r. Leszno

P.S. w załączeniu
maaczk pocztowy
znacze doty cyfrowe
do stanu ogólnego

BLĄŻEJWSKA Jasińska ps. "Ludka", "Lina" - podporucznik AK

Nauczycielka, c. Waleńtego Błażejewskiego i Stanisławy z Zugierów.
Ur. 28 czerwca 1916 r. w Osiecznie pow. Leszno. Do 1935 uczęszczała do gimnazjum im. Marii Koropnickiej, a później do wybuchu wojny do Liceum Pedagogicznego w Lesznie. W 1942 zdobyła świadectwo dojrzałości w tajnym nauczaniu, a w 1952 r. dyplom Wyższej Szkoły Ekonomicznej. W okresie przedwojennym jako uczennica szkoły średniej wstąpiła do Organizacji Przysposobienia Wojskowego Kobiet do obrony kraju, w której pełniła funkcję instruktorki P.W.K. w hufcach szkolnych i pozaszkolnych Leszna.

W październiku 1939 wstąpiła w szeregi konspiracyjne ZWZ/AK z przydziałem do Wojskowej Służby Kobiet w siatce wywiadowczej podległej bezpośrednio komendantce naczelnej mjr/płk Marii Wittek przy KB ZWZ/AK. Urząd Zatrudnienia skierował ją do pracy w sklepie, nawiązywała kontakty z kolejarzami i żołnierzami niemieckimi i tą drogą zdobywała materiały wywiadowcze dotyczące ruchów wojska i transportu broni. Z pomocą Czesławy Kowaldy/Dopiersalskiej, również członkini W.S.K. zamieszkałej w Srodzie Wlkp sporządziła dokładny plan lotniska wojskowego w Mącznikach/pod Srodą. Obserwacje lotniska umożliwiły im ustalenie stanu liczbowego samolotów i obsługi.

W kwietniu 1943 r. siatka wywiadowcza W.S.K. została zdekonspirowana i J. Błażejewską aresztowało Gestapo w dniu 6 maja 1943 r. Więziono ją najpierw w Domu Żołnierza, a potem w Forcie VII do 9 listopada 1943 r.

Z uwagi na to, że Gestapo nie było kompetentne do wyrokowania w sprawie czynów popełnionych na szkodę bezpieczeństwa państwa i sił zbrojnych Rzeszy, przekazało sprawę Radprokuratorowi przy Trybunale Ludowym w Berlinie. 24-osobową grupę wywiadowczyń W.S.K. przewieziono do więzienia śledczego w Lipsku gdzie czekały na wyznaczenie rozprawy sądowej. Śledztwo zakończono pod koniec

marca 1945 r. Nasilające się działania wojenne uniemożliwiły plany wroga i wszystkie działaczki wielkopolskie zostały oswobodzone przez wojska amerykańskie w dniu 19 kwietnia 1945 r.

Jawina Błażejewska wróciła do kraju w lipcu 1945 r. W październiku była przesłuchiwana w Urzędzie Bezpieczeństwa w Lesznie w rezultacie czego przez długi czas uniemożliwiono jej podjęcie pracy pedagogicznej. Pracowała więc kolejno w Polskim Radiu w Poznaniu, a potem w Przedsiębiorstwie Budowy Sieci i Stacji Elektrycznych. Do pracy w szkółnictwie wróciła dopiero w 1962 r. Była wpieryw nauczycielką Szkoły Podstawowej w Zaberowie, a od 1963-1973 nauczycielką szkoły średniej w Głogowie. Od 1973 r. jest na emeryturze i mieszka w Lesznie.

Posiada odznaczenia wojenne: Krzyż Armii Krajowej oraz Medal Wojaka.

Bibliografia:

OKBZH Poznań. Materiały śledztwa, Syg. K.O. 2/70

"By nie odeszły w mrok zapomnienia. Udział kobiet polskich w II wojnie światowej." Maria Woźniak, "Działaczki wielkopolskie". Książka i Wiedza, Warszawa - 1976.

"Pamiętniki ocalałych. Wspomnienia więźniów hitlerowskich miejsc kaźni w Wielkopolsce". Halina Sarnecka, Gehenna kobiet.

Wydawnictwo Poznańskie 1983.

- II. Materiały uzupełniające relację.
"Uzupełnienie danych" o Blażejewskiej Gaminie -
A-4, papier koloru jasno-zielonego, kłp. niebieskim
długopisem, k.1, s.2.

Uzupelnienie danych

1. a) Błaziejewska Janina ur. 28.VI 1916, w Osiecznie, pow. Leszno
z ojca Walenty Błaziejewski, matka Stanisława z domu Żugier.
- b) pseudonim „Ludka” „Sienia”
- c) zawód - malarz
- d) stopień wojskowy w H.K. - Podporucznik, licba dziennika 5951/74
Zarząd Śledczy Kola H.K. - Londyn
Medal Wojska z 12.VIII 48 legitymacja Nr 19197 - Ministerstwo
Obrony Narodowej - Londyn - oddział Armia Krajowa.

2. Wykształcenie cywilne:

- a) Gimnazjum im. Marii Konopnickiej w Lesnie - 6 kl. do 1935 r.
1.X.37 - 24.VI 1939 Liceum Pedagogiczne w Lesnie.
1942 tajna matura z zakresu Liceum Pedagogicznego - Lesno.
1943-1952 - Wyższa Szkoła Ekonomiczna Toruni.
- b) Instruktor G.W.K. w Lesnie - w kółkach szkolnych, pozaszkolnych
- c) od 1916-20 - Osieć.
od 10.10.20 - do chwili obecnej - Lesno dzielnice 28.
- d) 15.X 1935 konspiracyja, zaprzysiężona przez ówczesnego
komendanta G.W.K. na obwód pomorski - Hrabia Kultrak - Samoch
w Poznaniu.

3. Głęboką działalność w konspiracji 1933-45 r.

- a) urzędowca terenów leszczyńskiego
 - 1) notowanie ruchów wojsk niemieckich -
 - 2) transporty wojskowe szczególnie na wschód
 - 3) plan lotniczy w Miernikach k/Słody Włhp
 - 4) użytkowanie magazynów wojsk niemieckich
i skarbów jenieckich.
 - 5) maszyny w armii niemieckiej
- b) materiały przewożone do Torunia do p. Wandy
Bajewskiej - ul. Sreuska.
do Pławni do Hrabia Kultrak.
- c) Wierzygodności opinia się na osobistym zdobywaniu
wiadomości od kolejarzy, żołnierzy niemieckich.
Plan lotniczy żołnierzy osobistej służby w Miernikach
przy współudziale braci Nowandy - Dopierałskiej
ze Słody.

- 4) Po wyjeździe z miśmierza - powrót w lipcu 1945 /
przewożonym transportem do Poznania - i Lesna.
- a) \times 45 przedsiębiorstwo w Urzędzie Bezpieczeństwa
w Lesna z repryzami - wkrótce podjęcie pracy
 - b) 1946-50 praca w Polskim Radzie - Poznań
 - c) 1951-62 Przedsiębiorstwo Budowy Sieci i Stacji
Elektrycznych - Poznań - Ścinawa
 - d) 1962-63 nauczyciel Szkoły Podstawowej w Zelenowie
 - e) 1963-73 " " Średniej w Stogomie
 - f) przejście na emeryturę w 73 - od tej chwili nie pracuje.

III / 5. Inne materiały:

- Listy 1998 - deklaracja potrocznej służby w wyś. 30.201. Stajewski 7.
Format: mała karteczka, papier v linie, rkp.
- Dwa "odcinki dla adresata" - puekarów poch-nych z adnotacją na jedynym: "Podługko-ucanie", Biuletyn, 1.04.99.
- Koperta - zwrot z adnotacją listonosze na odwrocie "Adresat nie żyje" - 20.06.05.

FUNDACJA

*Archiwum i Muzeum Pomorskie
Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Powietrznej
87-100 Toruń, ul. W. Garbary 2
tel.: 65-22-186, e-mail: arcbAK@um.torun.pl
REGON 670502736

21100

1729

Pani Błażejewska Janina
64-100 Leszno Wielkopolskie
ul. Zielona-28

2006 05
Almost missing
P

Odcinek dla adresata
Bianciewska J
Nadawca (imię i nazwisko - nazwa)
ul Zielona 28
ulica, nr domu, nr mieszkania

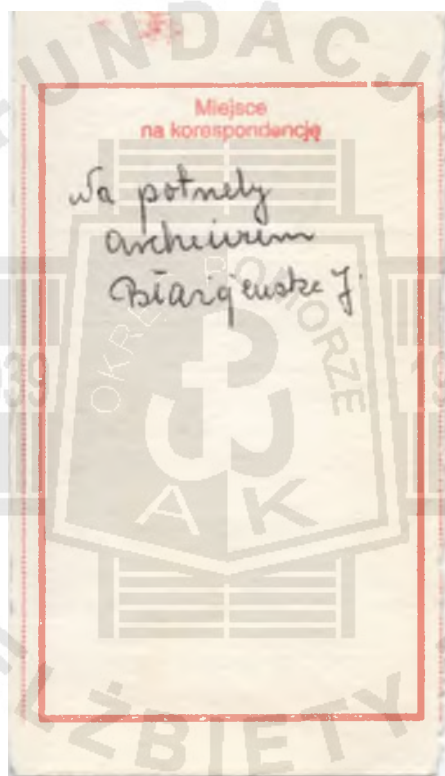
64-100 Leszno
ozn. kod. poczta

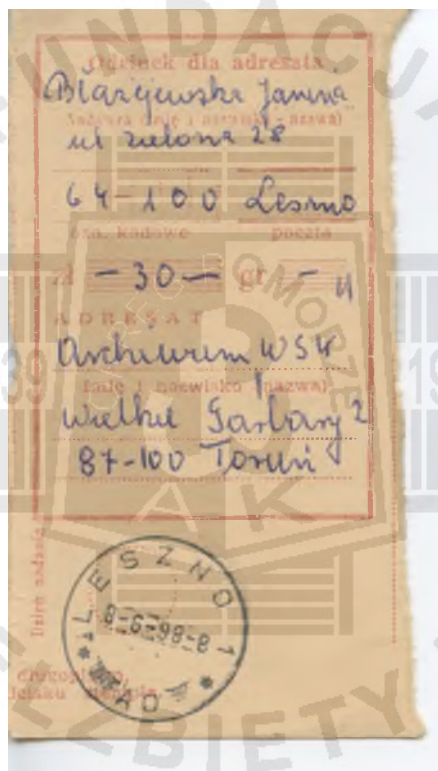
zł — 30 — gr

ADRESAT
W.S.K. Archiwum
imię i nazwisko (nazwa)
Witke Garbary 2
87-100 Toruń

Dzień nadania
LESZNO
20-399-9

Podziękowanie!
Brulehyn, 1.06.99

Wpłynęło dnia 2.02.98
L.dz. 205/WSK/98

Deklaracja pomiarową składkę w wys. 50 zł,
którą wpłacił w miesiącu lutym 1998r

Biarejska J.
ul. Zielona 28
64-100 Leszno Wlkp

IV. Korespondencja

- 13. I. 1998 - Pismo Fundacji do Jany Błażejewskiej podpisane przez dokumentalistkę Martę Cychak, z dopiskiem odręcznie Ełżbiety Zastackiej. A-4, druk komputerowy k. 1. s. 1.
- 2. II. 1998. Pismo Fundacji do Jany Błażejewskiej, podpisane przez dokumentalistkę Martę Cychak - druk komputerowy, z dopiskiem (rozszerzonym) Ełżbiety Zastackiej (rhp). A-4, k. 1. s. 1.
- 4. III. 1998. Odręczny list Jany Błażejewskiej prawdopodobnie do E. Zastackiej. Rkp. A-5, k. 1. s. 1.
- 13. III. 1998 r. Pismo Fundacji do Jany Błażejewskiej - podziękowanie za fotografie komputeropis A-4, k. 1. s. 1.
- 3. IX. 1998 r. - list dokumentalistki Marty Cychak do J. Błażejewskiej. Format 1/2 A-5, k. 1. s. 1.
- 25. X. 2000 kserokopia odwołka puekamu pocitowego i dowodu upłaty Jany Błażejewskiej, z adresem Anny Rojewskiej, o podług kowemie. A-4, k. 1. s. 1.

Toruń 13 I 1998 r.

Pani Janina Błażejewska
64 - 100 Leszno Wlkp., ul. Zielona 28/1

Szanowna Pani !

Dziękujemy Pani bardzo za relację. Bylibyśmy wdzięczni, gdyby zechciała ją Pani jeszcze uzupełnić o fotografie, najchętniej z lat okupacji.

Przesyłamy Pani także broszurę "Służba Polek na frontach drugiej wojny światowej" oraz komunikaty "Memoriału gen. Marii Wittek", zachęcamy do ich przeczytania i do podjęcia współpracy z Memoriałem, oczywiście w miarę sił i możliwości. Szczególnie zależy nam na adresach kombatantek i na nowych relacjach. Czy mogłaby Pani przysłać nam adresy swych ²⁷¹⁴⁰⁰⁰⁰ koleżanek z komórki wywiadowczej - poprosimy je wówczas o napisanie relacji - ewentualnie sama zachęcić je do napisania relacji i przysłania ich do naszego Archiwum? Bylibyśmy bardzo wdzięczni.

Z wyrazami szacunku -

Marta Czyżak
Marta Czyżak

Dokumentalistka Działu WSK

Załączniki:

1. Komunikat nr 2
2. Komunikat Redakcji Wydawnictwa "Służba Polek..."
3. Komunikat nr 4
4. Zgłoszenie do Koła Przyjaciół "Memoriału gen. Marii Wittek"

*Zatęgam przewodzenie - współpracowników z Wang Komunisty,
z Haliną Kulorak, Ryszki Wamadzewska (to moja przyjaciółka). Tak
z kontaktem z całą grupą*
Elżbieta Zewach

Toruń 02 02 1998 r.

J. de. 183/MSU/18

Pani Janina Błażejewska
64 - 100 Leszno Wlkp., ul. Zielona 28A

Szanowna Pani !

Dziękujemy Pani bardzo za zgłoszenie się do Koła Przyjaciół "Memoriału gen. Marii Wittek". Dziękujemy także za dar pieniężny - przesyłamy pokwitowanie.

Otrzymałyśmy ostatnio za pośrednictwem Hanny Nowickiej, biogram Pani, opracowany przez Marię Marszałkowską - Kaniewską. Brakuje nam jeszcze Pani fotografii - bardzo prosimy o jej nadesłanie.

Prosimy także bardzo o zachęcanie koleżanek - kombatantek z Leszna o przysyłanie do nas relacji. Brakuje nam także jeszcze informacji - relacji Heleny Jabłońskiej, Marii Lipowskiej i Czesławy Kowandy - Dopierałskiej. Jeśli udałoby się Pani zdobyć jakieś informacje o nich - byłibyśmy bardzo wdzięczni.

Z wyrazami szacunku i najcieplejszymi życzeniami -

Marta Czyżek
Marta Czyżek

Dokumentalistka Działu WSK

Droga Kuzianko, Powiańska 1117,
Cieszyn, że będziemy współpracować w Kole Przyjaciół Me-
moriału. Z kim z powiatu ma Pani kontakty?
Mamy w Toruniu jedynie w Polsce Archiwum PWRK, zbieramy
wspomnienia pamiętki. Latem będzie uroczystość 70-lecia
otwarcia obozu PWRK w Garzynie. Czy Pani tam była?
Czy przyjąć zaproszenie z Kuratorium Oświaty w Galan-
Min, które się zajmują tą uroczystością?
Serdecznie Panię pozdrawiam

Estera Zawadzka
pocz. PWRK

P3 Czy tam nie coś celime 12/11/1998
z Siedzy? a może zachował się Pam
pamięć powiatu, może pamiętki?

Wpłynęło dnia 12.03.98
22 Ldz. 497/KSK/98 4. III 98r.

Szanowna Pani!

W związku przesyłam swoje fotografie -
nuncjuszom zgłaszam mój udział w wyjeździe
do Warszawy, gdzie byłem na obwie z komendantką
Wasilewską i instruktorką Stokowską.

Do historyki Kowandy - Dopiralskiej uprzedzam
pomaganiem o współpracę z WSK.

Jest o Lipowską, Janicką, Helinę - one
miały być dawnymi i rodzynkami bliźniaczymi informacjami
nie posiadam.

Pani Kowandy - Dopiralskiej - proszę informację
o pani Helenie Bendrowskiej.
Mundurów nie posiadam.

Z szczerymi pozdrowieniami
Bianka Janina.

Toruń, 13.03.1998 r.

S. Os. 447/msk/88

Pani Janina Błażejewska

64 - 100 Leszno Wielkopolskie

ul. Zielona 28/1

Szanowna Pani !

Dziękujemy bardzo za tak szybką odpowiedź i za zdjęcie, które uzupełni Pani relację. Dziękujemy także za kontakt z panią Czesławą Kowandy - Dopieralską, na której osobistą relację, jak również na informacje o pani Celinie Bentkowskiej - oczekujemy z dużą niecierpliwością.

Cieszymy się bardzo z Pani zgłoszenia na wyjazd do Garczyna, na uroczystości 70 - lecia obozu PWK. Mamy nadzieję, że zgromadzą one Pewiaczki z całego kraju... Wkrótce przyślemy zaproszenie.

Z wyrazami szacunku -

Marta Czyżak
Marta Czyżak

Dokumentalistka Działu WSK

uj. Blaziejewska

L. d. 1743/H 16/98

Toruń 03.09.98

Szanowna Pani!

Dziękujemy Pani bardzo
za przysłana jeszcze w czerwcu
kwotę - i jednocześnie przeproszamy
ze tak długie milczenie.

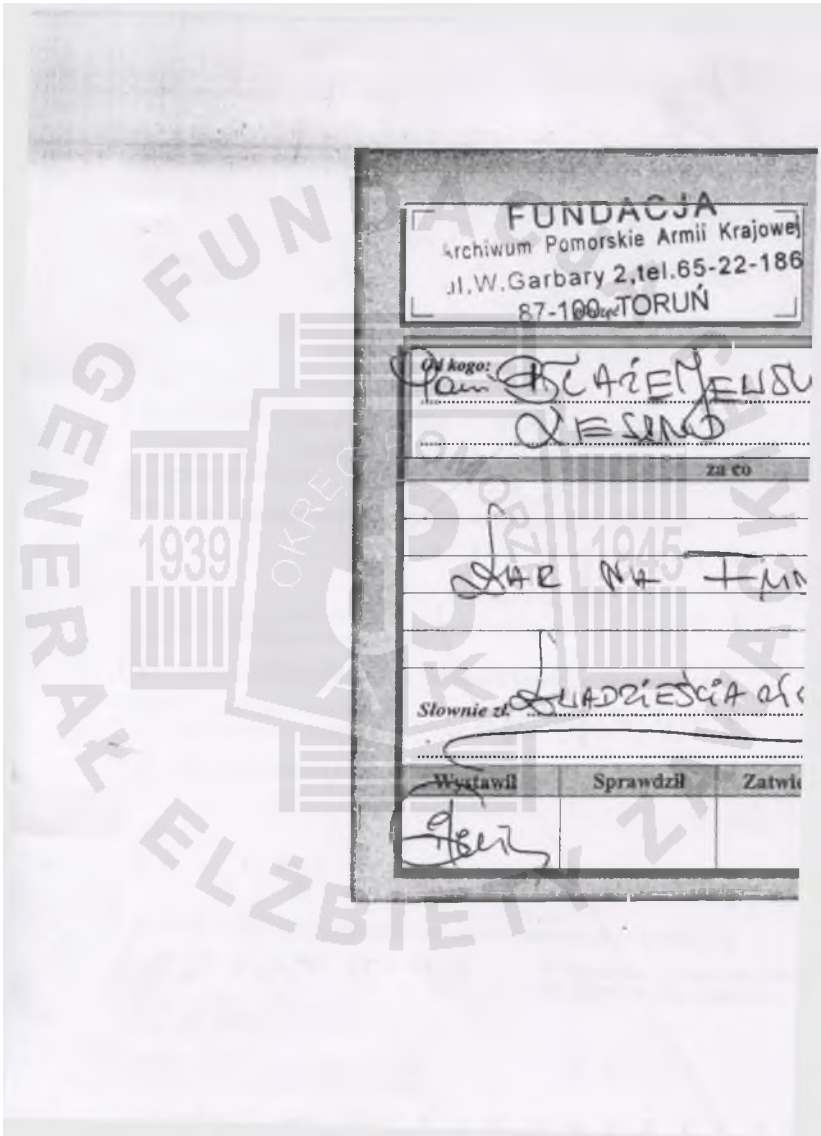
Od Czesławy Dopierałskiej otrzy-
mamy relację w kwietniu - bardzo
dziękujemy.

Pozdrawiamy Panią serdecznie -

z wyrazami szacunku -

Małta Cyzak

Dokumentalistka Działu WSK.

2

J. 729 / WSK

BLAZEJEWSKA Janina

ps. "Ludka"

AK Pomorze
Eks porytu
na Okręg
Podpolec
WGAIC

B. Rojers 2013.

J. F 29 / WSK

AK
POZNAN

BEŁŻEJEWSKA JANINA

Została aresztowana w II lub V 1943 r. w wyniku aresztowania kuriera „Bombardu” S. Łamaszewskiego. Po długotrwałym i ciężkim śledztwie oskarżona o szpiegostwo i zdradę państwa niemieckiego (nr akt 9 J 22/45).

Źródło
S. Ignaszak, Prasa kaga. Borka Błgd „Bombardu”. Aresztowania w sieci poznańskiej [w:] Biuletyn Informacyjny SZ AK Okręg Wielkopolska "II" 1991, s. 60

St.
1102

BLAZEJEWSKA Janina

Firma Handlowo-Uslugowa
„DIADA”
86-200 Chełmno-Grubno
Tel. (0-56) 686-28-48